

Regeringen blæser med mel i munden

Børsen den 20 augusti 2026

Den danske regering har store økonomiske mål, men stadig usikre planer om, hvordan de skal nås. 2. juni sagde statsministeren således, at "Vi har på en eller anden måde løst en gordisk knude, fordi vi både kan gøre Danmark rigere, fremme konkurrencevilkår og vækst, samtidig med at vi også fremmer ligheden." Jeg er, ligesom mange af mine kolleger, skeptisk over, om regeringen faktisk har løst årtiers fagøkonomisk diskussion om den svære tradeoff mellem ulighed og udvikling.

De fleste af os er enige om, at Danmark har behov for vækst. Produktivitetsudviklingen er langt fra imponerende, og en stor del af de seneste mange års vækst er gået borgerne forbi.

Kreativ destruktion

Problemet er, at udvikling ikke kan ske uden en vis grad af churn – at nogle virksomheder skrumper eller helt forsvinder, mens andre vokser, og nye bliver etableret. Som Joseph Schumpeter formulerede det, fører innovation altid til "kreativ destruktion", når gamle teknologier bliver overflødige, og gamle virksomheder dør.

I det spil vil der altid på kort sigt være 'tabere', selvom hele landet og langt de fleste borgere bliver rigere. Når økonomiske reformer som f.eks. liberalisering af handel eller indenlandske markeder eller styrkelse af rettigheder incentiverer mere innovation, bliver mange rigere.

Men nogen mister arbejde eller virksomhed og kan påstå, at noget er galt. Det samme gælder, som Mia Amalie Holstein og Niklas Praefke fra Cepos påpegede forleden, for alle økonomiske reformer i Danmark siden 2004: Jo mere en reform løste problemer ved at øge arbejdsudbuddet, des mere steg uligheden.

Den amerikanske økonom Arthur Okun påpegede i 1975 i en bog med titlen *Equality and Efficiency: The Big Tradeoff*, at politikere kun kan opnå det ene af de to mål.

Populisme Hvis Folketinget i stedet for at acceptere økonomisk churn forsøger at beskytte visse arbejdspladser eller insisterer på, at ingen må 'komme foran andre' i erhvervslivet, bliver den førte politik en sikker måde at undgå udvikling og økonomisk dynamik. Det samme problem gælder for politisk udpegning af vinderne, som det for eksempel er tilfældet med al industripolitik. Det dybere problem er dog, at mens man må vælge politisk mellem økonomisk udvikling eller omfordeling, kan man sagtens ende med politik, der hverken gør det ene eller det andet. Påstande om, at man kan skabe økonomisk udvikling uden churn, styre hvem der får gavn af den, eller sænke eller hæve priser uden omkostninger, er alle udtryk for populisme.

Fællestrækket for populisterne er, at de regner med, at de kan ignorere logiske grænser for politik og gøre det bedre end sagkundskaben: At de er så dygtige til at styre samfundet, at det

kan lade sig gøre at blæse økonomisk, mens man har mel i munden. Forskningen viser, at det bedste, de kan håbe på, er en kortvarig højkonjunktur, efterfulgt af ringe økonomisk udvikling og større økonomisk og politisk ulighed.

Christian Bjørnskov